

"אני טוב בדיוק כפי שאני!" – בין החותם האישי לשלמות פנימית

לאור דמותו של רב"ט אלישי יאנג ז"ל

כתיבת מערך השיעור: אופיר אלטמן - רשת אמי"ת

נתוני יסוד ומבוא למורה

- **קהל יעד:** כיתות י"א-י"ב
- **משך זמן:** 45 דקות
- **עזרים:** נספח מקורות מודפס, אמצעי להשמעת מוזיקה/הקרנת גרפיקה, דפי כתיבה.
- **רציונל פדגוגי:** בעולם הרשתות החברתיות וההישגיות המודרנית, בני נוער חיים תחת מכבש של השוואה מתמדת. המרדף אחרי "להיות מישהו אחר" או לעמוד בציפיות חיצוניות ("רעשים") יוצר ניכור של האדם מעצמו. אנו מורגלים להעריך את עצמנו ביחס לזולת, מה שמוביל לצמצום הנשמה ולתסכול. מערך זה מבקש להציג את דמותו של אלישי יאנג ז"ל כ"גיבור של בחירה פנימית". אלישי לא נכנע ל"דוגמה" המצופה ממנו – כעילוי בתחום המחשבים, הקוד והעיצוב, הוא בחר בדרך הקשה והתעקש לשרת כלוחם שריון. גבורתו אינה רק בנפילתו בקרב, אלא ביכולת שלו להיות "תמים" (שלם) עם עצמו, לשלב בין עולמות התוכן המגוונים שלו (גיימינג, מוזיקה, גרפיקה) לבין השירות הצבאי, ולהבין שערכו אינו תלוי בהשוואה לאחרים אלא במימוש ה"אני" האוטנטי שלו. המטרה היא להעביר את התלמידים מתפיסה של "השתלבות וחיפוש אישור" לתפיסה של "שייכות מתוך קבלה עצמית".
- **רקע על הדמות:** רב"ט אלישי יאנג ז"ל נולד בדימונה למשפחת יאנג, גדל והתחנך בעיר והיה תלמיד מצטיין ואהוב. אלישי היה "איש של אשכולות" מודרני: הוא עסק בכתיבת קוד, גיימינג, עיצוב גרפי, צילום ומוזיקה. למרות נתוניו הגבוהים שייעדו אותו ליחידות טכנולוגיות, אלישי התעקש על שירות קרבי משמעותי. הוא התגייס לחיל השריון, שובץ בגדוד 52 והצטיין כמקלען. גם בתוך הטנק, אלישי לא ויתר על זהותו הייחודית והביא איתו את עולמו הרוחני והיצירתי. הוא נפל בקרב בצפון רצועת עזה ב-19 באוקטובר 2024, לאחר למעלה משנה של לחימה, כשהוא מותיר מורשת של נאמנות עצמית מוחלטת המגולמת במשפטו: "אני טוב בדיוק כפי שאני".

1. הטבעת הרגשית

- **שם הפעילות:** "ניסוי הכפיל – האם יש לי תחליף?"
- **הסבר למנחה:** התרגיל נועד ליצור תחושת אי-נוחות ראשונית סביב שאלת ה"ערך פונקציונלי" של האדם (מה הוא עושה) מול ה"ערך העצמי" שלו (מי הוא), ולחבר זאת לבחירה של אלישי לא להיות רק "פונקציה טכנולוגית".
- **מהלך הפעילות ("מכרז ההחלפה"):**
 - **שלב א' – הזיהוי:** המורה מבקש מהתלמידים לעמוד ולחשוב על כישרון, יכולת או תכונה שהם גאים בה (למשל: "אני גיימר מעולה", "אני חזק במתמטיקה", "אני יודעת להקשיב לחברות").
 - **שלב ב' – כניסת הכפיל:** המורה מציג תרחיש: "דמיינו שמחר מגיע לכיתה תלמיד חדש, או אפילו בינה מלאכותית משוכללת. הוא עושה את מה שאתם עושים – בדיוק באותה רמה, ואולי אפילו קצת יותר טוב. הוא עונה על שאלות מהר יותר, הוא משחק במחשב טוב יותר, הוא מעצב גרפי מוכשר יותר".
 - **שלב ג' – הפינוי:** המורה מבקש מכל מי שמרגיש שבתרחיש כזה הוא הופך ל"מיותר" באותה זירה – לשבת.
- **הערה למורה:** סביר להניח שרבים יישארו לעמוד במבוכה. המורה מקשה: "אם הוא עושה את העבודה שלכם בצורה מושלמת, למה אנחנו צריכים דווקא אתכם? מה הופך את הנוכחות שלכם בכיסא הזה לייחודית?"
- **שאלות לדיון מהיר (במליאה):**
 1. מה התחושה שעולה בגוף כשחושבים על כך שמישהו יכול "להחליף" אותנו בתפקיד שלנו?
 2. מדוע אנחנו נוטים להעריך את עצמנו רק לפי "ביצועים" (השוואה לאחרים) ולא לפי מי שאנחנו?
- **חיבור לדמות ומעבר:** אלישי יאנג היה עילוי במחשבים, קוד ועיצוב. הצבא רצה אותו כ"פונקציה" טכנולוגית. אבל אלישי סירב להיות רק "מכונת קוד" שניתן להחליף באחרת. הוא התעקש להביא את ה"אני" שלו למקום הכי פחות צפוי – לתוך טנק בשריון. הוא הבין שגם אם מישהו אחר יכול לכתוב קוד טוב יותר, אף אחד לא יכול להיות "אלישי" בתוך צוות הטנק.
- **הסגירה:** המורה מחלק את הסטיקר או מציג את המשפט: **"אני טוב בדיוק כפי שאני!"** היום נלמד איך אלישי הצליח להשתיק את ה'רעשים' של העולם שדרשו ממנו להיות דבר אחד, ובחר להיות הגרסה האוטנטית של עצמו – שילוב של לוחם, אמן וגיימר.

2. טבעת הערך והלימוד

- **מתודה:** קריאה מונחית ושיח זוגי (לימוד בחברותות) מתוך הנספח המצורף.
- **מהלך הלימוד:** התלמידים לומדים בחברותות ועוקבים אחר שלושה שלבים בבניית הזהות של אלישי:
 - **שלב א' – מלכודת ההשוואה (רבי זושא / הרב קוק):** הבנה שהחטא הגדול הוא "התנכרות לעצמיות". השאלה בעולם הבא לא תהיה "למה לא היית משה רבנו?" אלא "למה לא היית זושא?"
 - **שלב ב' – הלוגיקה של הייחודיות (ר' שמחה בונים):** העולם הוא פאזל; אם חלק אחד ינסה להידמות לאחר, התמונה תהיה חסרה. אדם הוא "מטבע" שאין שני לו.
 - **שלב ג' – האומץ להיות "תמים" (סטיב ג'ובס / אלישי):** הבחירה של אלישי בשירות קרבי למרות כישוריו במחשבים. "אל תתנו לרעש של דעות אחרים להטביע את הקול הפנימי שלכם".
- **שאלה לדיון:** אלישי כתב: "אני טוב בדיוק כפי שאני". כיצד משפט זה מאפשר לאדם להיות גם חייל בצוות (חלק מכלל) וגם לשמור על ייחודיותו?

3. טבעת הזהות

- **מתודה:** עיבוד אישי וכתיבה (המנחה יבחר באחת משתי האלטרנטיבות):
 - **אלטרנטיבה א' – "זיהוי הרעשים" (בהשראת סטיב ג'ובס):** רשמו 2-3 "רעשים" (ציפיות של הורים, לחץ חברתי, השוואה באינסטגרם) שמונעים מכם לשמוע את הקול הפנימי שלכם. מהו הצעד הקטן שתוכלו לעשות כדי להנמיך את ה"ווליום" שלהם?
 - **אלטרנטיבה ב' – "החלק שלי בפאזל" (בהשראת ר' שמחה בונים):** חשבו על תכונה או תחביב שלכם שאתם נוטים להצניע כי הוא "לא מתאים" לסביבה. איך תוכלו להביא את ה"צבע" הזה לידי ביטוי השבוע, בדיוק כפי שאלישי הביא את המוזיקה שלו לתוך הטנק?

4. טבעת האחריות

- **מהלך:** המורה מקריא את דברי ברנה בראון על שייכות אמיתית שמתרחשת רק כשאנחנו מציגים את עצמנו האותנטיים.
- **מיקוד לדיון:** כיצד קבלה עצמית ("אני טוב בדיוק כפי שאני") היא דווקא המפתח לחיבור אמיתי עם אחרים ועם הקהילה? נבין שהאחריות שלנו היא להביא את האני האותנטי שלנו כדי לתרום לכלל בצורה השלמה ביותר, בדיוק כפי שאלישי הביא את כל גווניו הייחודיים אל תוך צוות הטנק.

5. משימה מעשית

- **הנחיה לתלמידים:** ב-24 השעות הקרובות, זהו "זירה" אחת (בבית, בכיתה, בחוג) שבה אתם פועלים בדרך כלל "לפי הספר" או כחיקוי של אחרים. בצעו שם פעולה אחת קטנה שנובעת מהקול האישי שלכם – מילה טובה בסגנון שלכם, עזרה בדרך שרק אתם יודעים, או הבעת דעה כנה.

6. כתיבה אישית למשפחת הנופל

- **הנחיה לתלמידים:** כל תלמיד יכתוב מכתב אישי למשפחתו של אלישי יאנג ז"ל. ספרו להם מה למדתם מדמותו על האומץ להיות "אני", ואיזו "נקודת אור" ייחודית בכם החלטתם לחזק בעקבות סיפורו.

הרחבות – משימות חתימות נוספות (אופציונלי למורה)

- **אפשרות 1: "סדנת החותם" – עיצוב המטבע האישי**
 - **רציונל:** מתודה זו מתבססת על המקור מהספר העוסק בייחודיות הבריאה: "שאדם טובע מאה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה... ואין אחד מהם דומה לחברו". היא מחברת את כישרון העיצוב הגרפי של אלישי למסר של קבלה עצמית.
 - **הפעילות:** המורה מחלק לכל תלמיד דף ובו שרטוט של עיגול ריק ("מטבע גולמי").
 - **המשימה:** על התלמידים לעצב את "החותם האישי" שלהם – סמל ויזואלי או "שורת קוד" שמייצגת את האמירה "אני טוב בדיוק כפי שאני".
- **הנחיות לתלמידים:**
 1. חשבו על התכונה או הכישרון שמרכיבים את ה"אני" האותנטי שלכם, זה שלא תלוי באישור של אחרים.
 2. בתוך המטבע, ציירו אלמנט גרפי או כתבו "פקודת קוד" (למשל: `if (self == "Good" true) { print` שמבטאת את הנקודה הזו.
 3. מחוץ למטבע, רשמו "רעש" אחד (ציפייה חיצונית או פחד מכישלון) שאתם בוחרים להשאיר מחוץ לחותם שלכם.
- **הסגירה:** התלמידים תולים את המטבעות על קיר הכיתה, ליד תמונתו של אלישי. המורה מסכם: "כפי שאלישי שמר על החותם הייחודי שלו כגיימר ומוזיקאי גם בתוך המדים, כך הקיר הזה מראה ששייכות אמיתית לכיתה נוצרת רק כשאנחנו מביאים את עצמנו האותנטיים והלא מושלמים".

• אפשרות 2: "אקולייזר של הנשמה" – הגברת הקול הפנימי

- **רציונל:** מתודה זו מחברת בין עולם המוזיקה של אלישי לבין דבריו של סטיב ג'ובס בנספח: "אל תתנו לרעש של דעות אחרים להטביע את הקול הפנימי שלכם".
- **הפעילות:** המורה מקרין על המסך (או מחלק דף) איור של "Equalizer" (לוח מכווני סאונד של מוזיקאים).
- **המשימה:** כל תלמיד בונה את "מפת התדרים" של זהותו.

• הנחיות לתלמידים:

1. זהו את "תדר הקול הפנימי" שלכם – מהו הדבר שאתם עושים מתוך שמחה פנימית וכנות, ולא כי "צריך"? (למשל: נתינה, יצירה, עמידה על עקרונות). העלו את המכוון שלו למקסימום.
 2. זהו את "תדרי הרעש" – דעות של אחרים, השוואות ברשתות החברתיות, או הניסיון להיות חיקוי של הזולת. סמנו בגרף כיצד אתם "מנמיכים את הווליום" שלהם ב-24 השעות הקרובות.
 3. כתבו בתחתית הלוח משפט אחד של "מנגינה אישית" שילווה אתכם, בהשראת השיר: "תדעי שכל עוד את איתך, את לעולם לא לבד".
- **הסגירה:** המורה משמיע קטע מוזיקלי שאלישי אהב (או מוזיקה רגועה) ומבקש מכל תלמיד לשתף בלב: "איזה 'רעש' אני משתיק היום כדי שבאמת אהיה 'טוב בדיוק כפי שאני'?"

7. נספח ללימוד עצמי, בחברותא או בכיתה

הסטיקר המלווה: "אני טוב בדיוק כפי שאני!" (רב"ט אלישי יאנג ז"ל)

הפירוש לספר "פרקי בנים" (מאת כותבי הפירוש: הרב שי פירון וג'קי שימל): "הורגלנו להעריך את עצמנו בהשוואה למי שמולנו... השוואה מצמצמת את הנשמה, מעוותת אותנו, אינה מאפשרת לנו להבחין במתנות שהוענקו לנו, בסגולות המיוחדות אותנו. היא עלולה להפוך אותנו לחיקוי עלוב של הזולת במקום להיות מי שאנו ראויים להיות... אלישי בחר בדרך הקשה. קל יותר להיות מי שאינך, קשה למצוא ולמצות את מי שהינך".

תחנה 1: בין השוואה לזהות – "למה לא היית זושא?"

- **מתוך פירוש הספר "פרקי בנים" (הרב שי פירון וג'קי שימל):**

"הורגלנו להעריך את עצמנו בהשוואה למי שמולנו... השוואה מצמצמת את הנשמה, מעוותת אותנו, לא מאפשרת לנו להבחין במתנות שהוענקו לנו... היא עלולה להפוך אותנו לחיקוי עלוב של הזולת במקום להיות מי שאנו ראויים להיות"

- **רבי זושא מאניפולי:** "בעולם הבא לא ישאלוני: 'מדוע לא היית משה רבנו?' אלא ישאלו - 'מדוע לא היית זושא'?"
- **הרב קוק:** "חטא האדם הראשון, שנתנכר לעצמיותו... והאני הולך ומשתכח".
- **שאלה לדין:** מדוע קל יותר לנסות להיות "משה רבנו" (מישהו אחר מצליח) מאשר להיות פשוט "עצמנו"?

תחנה 2: עומק הייחודיות – "החותם האלוהי"

- **משנה (מסכת סנהדרין):** "שאדם טובע מאה מטבעות בחותם אחד וכולן דומין זה לזה... והקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו".
- **ר' שמחה בונים מפשיסחה:** "אם היו שואלים אותי כמה תיתן בתמורה לכך שאתה תהיה כמו אברהם אבינו והוא יהיה כמוך – לא הייתי נותן אפילו פרוטה. וכי מה יועיל לו לקדוש ברוך הוא אם אברהם אבינו ואני נתחלף?".
- **שאלה לדין:** איך המחשבה שאנחנו "חלק בפאזל" שאין לו תחליף משנה את האחריות שלנו כלפי הכישרונות שלנו?

תחנה 3: האומץ להקשיב לקול הפנימי

- **סטיב ג'ובס:** "הזמן שלכם מוגבל, אז אל תבזבזו אותו בלחיות חיים של מישהו אחר... אל תתנו לרעש של דעות אחרים להטביע את הקול הפנימי שלכם. והכי חשוב, שיהיה לכם את האומץ ללכת אחרי הלב והאינטואיציה שלכם".
- **מתוך פירוש הספר "פרקי בנים" (הרב שי פירון וג'קי שימל):**

"אלישי בחר בדרך הקשה. קל יותר להיות מי שאינך, קשה למצוא ולמצות את מי שהינך"

- **שאלה לדין:** אלישי ויתר על מסלול "יוקרתי" במחשבים כדי להיות לוחם. כיצד בחירה זו משקפת את המשפט "אני טוב בדיוק כפי שאני"? האם ה"גיימר" שבו עזר ל"לוחם" שבו?

תחנה 4: שייכות מתוך קבלה

- **ברנה בראון:** "שייכות אמיתית מתרחשת רק כאשר אנו מציגים את עצמנו האותנטיים והלא מושלמים לעולם... תחושת השייכות שלנו לעולם לא יכולה להיות גדולה יותר מרמת הקבלה העצמית שלנו".
- **שאלה לדין:** כיצד קבלה עצמית ("אני טוב בדיוק כפי שאני") היא דווקא המפתח לחיבור אמיתי עם אחרים ועם הקהילה?